

הפריחה.

והמכוה והקדח, מכל מקום, הרי הוא טמא, עד שתפרח הבהרת בכולו.

לפי שבשעה שפרח הנגע בכל גופו, כבר נעשו הראש והזקן ראויים לטמא בבהרת, ומעתה הם מעכבים את הפריחה, ולכן צריך שתהיה הפריחה גם בהם. ורק אם בשעה שפרח בכל גופו, לא היו ראויים לטמא בבהרת, אינם מעכבים את הפריחה, גם לאחר שנעשו ראויים לטמא בבהרת⁽¹⁸⁾ ⁽¹⁹⁾.

ושוב לאחר מכן, חזר הראש והזקן, ונקרחו מהשערות, ומעתה ראויים לטמא בבהרת, וכן אם חזרו השחין והמכוה והקדח, ונעשו צרבת, ומעתה ראויים לטמא בבהרת,

אף על פי שנעשה מקום המחיה [המקום בעור בשרו שלא היתה שם פריחה] בהרת, ומעתה הפריחה היא בכל גופו חוץ מהראש והזקן, או השחין

זה טהור. חזר הראש והזקן ונקרחו, השחין והמכוה והקדח ונעשו צרבת, טמא. ולכן פסק להיפך מהגירסא שלפנינו. ובאמת בפירוש המשניות מפרש הרמב"ם כמו הגירסא שלפנינו, וצריך לומר שהרמב"ם חזר בו.

והמקדש דוד [נז] הקשה על דעת הרמב"ם, שלדבריו מדוע נקטה המשנה בחצי עדשה הסמוך להם, הרי בכל מקום בגופו חצי עדשה לא מעכב?

ועוד הקשה החזון איש [ו יב] מהתוספתא שהביא הר"ש לעיל [פ"ז מ"ד] שאם היה לאדם נגע ובתוכה מחיה יותר מכעדשה, וכוה את המותר, ופרחה בכולו, הרי זה טמא, משום שאומרים, שאילו לא היה כוה את המותר, יתכן שלא היה פורח שם, ומוכח, שגם פחות מעדשה מעכב את הפריחה?

ועוד הקשה החזון איש, שבתורת כהנים יש לימוד מפורש, שדוקא אם הפך לבשר חי הרי הוא טמא, ולא אם הפך מדבר שאינו מעכב את הפריחה לדבר שהוא מעכב? וכן הקשה **האור שמח**.

ועוד כתב האור שמח, שגם הדין השני של הרמב"ם, שפחות מכעדשה לא מעכב נסתר מהתורת כהנים, שהרי בתורת כהנים ילפינו, "את כל עור הנגע" פרט לעור שאינו ראוי

של חזירת ראשי אברים, אלא דוקא אם היה בהרת וחזר לבשר חי. אין לומר כן, שהרי מכל מקום, אם חזר באמצע הגוף לבשר חי, למה שלא יטמא מדין מחיה, אמנם אין זה נחשב לחזירת ראשי אברים, אך מחיה יש כאן].

18. מבואר במשנתנו שני חדושים: האחד, שפחות מכעדשה בעור בשר, גם כן מעכב את הפריחה, שאם לא כן, הרי יש כאן פריחה קודם שחזר הראש ונקרח, והשני, שאם בשעת הפריחה לא היו ראויים לטמא בבהרת, ולא עיכבו את הפריחה, אינם מעכבים גם לאחר שנעשו ראויים לטמא בבהרת.

אולם, **הרמב"ם** [פ"ז ה"ז] פסק להיפך, שכתב, שפחות מכעדשה אינו מעכב את הפריחה גם בעור הבשר, ואם פרח בכולו חוץ מפחות מכעדשה, הרי הוא טהור מדין פריחה, שזה נחשב שפרח הנגע בכולו, וכן כתב, שבאופן שבשעת הפריחה לא היו ראויים לטמא, ונעשו מעתה ראויים לטמא בבהרת, הרי הם מעכבים מעתה את הפריחה.

וכתב **הכסף משנה**, שהיה להרמב"ם גירסא אחרת במשנה, שהרמב"ם גרס, "פרחה בכולו אבל לא בראש ובזקן, ובשחין ובמכוה ובקדח המורדים, או בכחצי עדשה הסמוך להם, הרי

משנה ו:

שנינו בתחילת הפרק, שאדם שפרחה הבהרת בכל גופו, אם הפריחה היתה מתוך הנגע הטמא, הרי הוא טהור, ואם הפריחה היתה מתוך הנגע הטהור, הרי הוא טמא.

ואין חילוק אם הפריחה התחילה מהנגע, או ממקום אחר בגופו, שבכל אופן, אם יש בגופו נגע טמא, וכל גופו התכסה בבהרת, הרי הוא טהור, ואם יש בגופו נגע טהור, הרי הוא טמא.

ואם יש בגופו שתי בהרות, אחת טמאה שהוחלטה לטומאה באחד מסימני הטומאה⁽²⁰⁾, ואחת טהורה שהוסגרה שני שבועות, וטיהר אותו הכהן,

ופרחה מזו לזו ואחר כך פרחה בכולו, שהתחילה הבהרת הטמאה לפרוח אל הבהרת הטהורה, ולאחר מכן פרחה בכולו, או אפילו אם התחילה הבהרת הטהורה לפרוח אל הבהרת הטמאה, ולאחר מכן פרחה בכולו,

הרי הוא טהור, שבכל אופן נחשב הדבר, שהפריחה היתה מהנגע

בשעת הפריחה היה ראוי לעכב, הרי הוא מעכב לעולם, אף שעכשיו כבר אינו ראוי לטמא בבהרת, אולם לפי דעת הרמב"ם שאינו תלוי בשעת הפריחה, אלא שאם עכשיו הוא ראוי לטמא בבהרת, הרי הוא מעכב את הפריחה, הוא הדין להיפך, שאם עכשיו אינו ראוי לטמא בבהרת, אינו מעכב את הפריחה והרי הוא טהור.

[וראה שם שנסתפק עוד אם נאמר שהוא טהור, מה הדין אם כוה בידים את הבשר החי כדי לטהר, האם עובר משום "השמר בנגע הצרעת", כיון שטיהר את הנגע בידים, או שאינו עובר אלא אם עשה את המעשה בגוף הנגע, ולא במעשה שבבשר חי שמחוץ לנגע]. אבל החזון איש [בהשמטות שבסוף מסכת פרה] נקט שהוא טמא לכולי עלמא, כיון שגם אם נאמר שיש כאן פריחה בכולו, מכל מקום, הפריחה לא מתייחסת אל הנגע הטהור, ולכן באופן הזה הפריחה לא מטהרת אותו, ראה שם.

20. כן כתבו כל הראשונים, ולכאורה הוא הדין בבהרת שהוסגרה, שהרי נגע שפרח

לקבל נגע שאינו מעכב, ומקשה שם התורת כהנים, שאם כן, גם אם אינו ראוי לקבל נגע, מחמת שאין בו כגריס, שלא יעכב את הפריחה? ומתרץ התורת כהנים, שנאמר "כולו הפך לבן", שצריך שהפריחה תהיה בכולו. ואם כן מוכח, שאפילו כל שהוא מעכב? אך כתב האור שמח, שעל זה יש לתרץ שדוקא פחות מגריס מעכב את הפריחה, אך פחות מכעדשה אינו מעכב את הפריחה.

19. נסתפק **המקדש דוד** [נז ד"ה יש לחקור] בנגע שפרח בכולו חוץ מכעדשה, ולאחר מכן אותו המקום הפך לשחין המורד, ומעתה אינו מעכב את הפריחה, האם יש כאן פריחה המטהרת כיון שמעתה הפריחה קיימת בכל מקום הראוי לטמא בבהרת, או שנאמר, שאם בשעת הפריחה היה מקום השחין מעכב, הרי הוא מעכב גם לאחר שנעשה שחין, וכתב שזה תלוי במחלוקת הראשונים והרמב"ם, שלפי דעת הראשונים שהכל תלוי בשעת הפריחה, ודבר שלא יעכב בשעת הפריחה, שוב אינו מעכב גם משנעשה ראוי לטמא בבהרת, אם כן הוא הדין להיפך, שאם

הטמא⁽²¹⁾, אבל אם התחילה הבהרת הטהורה לפרוח לצד אחר, ולבסוף פרוח

מתוך הסגר הרי הוא טהור.

21. ובתוספתא מובא שרבי נחמיה חולק, וטובר שאם התחילה הפריחה מהנגע הטהור, הרי הוא טמא. ובביאור המחלוקת בין המשנה לרבי נחמיה נחלקו הראשונים:

דעת הר"ש: שהסיבה שחכמים מטהרים גם אם התחילה הפריחה מהנגע הטמא, הוא משום, שגם הנגע הטהור משהתחיל לפרוח, הרי הוא טמא, שהרי יש כאן פשיון, ואם כן, בכל אופן יש כאן פריחה מהנגע הטמא, ולכן הוא טהור.

ודברי הר"ש תמוהים, שהרי אם כבר החליט אותו הכהן על הפשיון, ולאחר מכן פרוח בכולו, הרי יש פריחה מהנגע הטמא, וכבר שנינו לעיל [מ"ג] שהרי הוא טהור, ובזה לא נחלק רבי נחמיה, ואם עדיין לא החליט אותו הכהן על הפשיון עד שפרחה בכולו, הרי שנינו לקמן [מ"י] שאם לא הספיק כהן להחליטו, הרי זה נחשב לפרוח מהטהור והרי הוא טמא, ומדוע חכמים מטהרים? וראה בהערות על הר"ש מה שכתבנו ליישב בשיטת הר"ש.

דעת הרא"ש: שהסיבה שחכמים מטהרים גם אם התחילה הפריחה מהנגע הטמא, הוא משום, שכאשר הגיעה הפריחה אל הנגע הטמא, נחשב הדבר שהפסיקה הפריחה, ומכאן ואילך מתייחסת הפריחה החדשה אל הנגע הטמא, ואם כן, הפריחה האחרונה היא מהנגע הטמא ולכן הרי הוא טהור. ורבי נחמיה חולק, וטובר, שכל הפריחה מתייחסת אל הנגע הטהור, ואין כאן שתי פריחות, ולכן הוא טמא.

ומסתבר לומר, שדוקא באופן שהפריחה בתחילה היתה רק מהנגע הטהור אל הנגע הטמא, ולאחר מכן פרוח בכולו, באופן הזה

חכמים מטהרים, משום שהפריחה שאחרי הנגע הטמא נחשבת לפריחה חדשה, ומתייחסת אל הנגע הטמא. אולם, אם בהתחלה פרוח מהנגע הטהור לכל הצדדים, וגם אל הנגע הטמא, בזה ודאי שגם לפי חכמים, כל הפריחה מתייחסת אל הנגע הטהור, והרי הוא טמא.

אך לפי דברי הרא"ש, אם היתה הפריחה מהנגע הטמא אל הנגע הטהור, ואחר כך פרוח בכולו, צריך להיות הדין להיפך, שלפי חכמים הרי הוא טמא, שהרי בזמן שהגיעה הפריחה לנגע הטהור, נחשב הדבר שהפסיקה הפריחה, ומכאן ואילך, הפריחה החדשה מתייחסת אל הנגע הטהור, ולפי רבי נחמיה, כל הפריחה מתייחסת אל הנגע הטמא. ודבר זה צריך עיון, שהרי במשנה כתוב "פרחה מזו לזו", משמע שבין אם פרוח מהטמא לטהורה, בין אם פרוח מהטהורה לטמא, לפי חכמים הרי הוא טהור?

ויש לעיין לפי דעת הרא"ש, מה הדין באופן שהתחילה הפריחה ממקום אחר בגופו, האם זה נידון כפורח מהטמא והרי הוא טהור, או כפורח מהטהור והרי הוא טמא.

דעת המהר"ם: שהטעם של חכמים, שהם סוברים שכאשר פשה הנגע הטהור אל הנגע הטמא, התחברו שני הנגעים ליהיות נגע אחד, והנגע הטהור נטפל לנגע הטמא, ושניהם טמאים, ולכן הפריחה שלאחר מכן נחשבת לפריחה מהנגע הטמא, והרי הוא טהור.

והטעם שלא אומרים להיפך, שהנגע הטמא נטפל לנגע הטהור ושניהם טהורים, כתב המהר"ם, משום שאם יראה הכהן את הנגע עכשיו, הרי הוא יטמא אותו מדין פשיון, ולכן יש סברא לומר, שהטהור נטפל לטמא ושניהם טמאים. ועוד סברא כתב המהר"ם, שעדיף לומר שהטהור נטפל לטמא ועל ידי זה

יטהר בפריחה, כיון שספק נגעים להקל.

והקשו הרש"ש והמשנה אחרונה שהדין שספק נגעים להקל נאמר רק קודם שנוקק לטומאה, שמספק לא מחדשים טומאה, אבל כאן שהוא כבר טמא מצד הנגע הטמא, הרי מספק צריך להחמיר?

ויתכן ליישב, שהטעם שאם נוקק כבר לטומאה מחמירים מספק, הוא משום, שיש חזקה שהוא טמא, ואם כן, כאן החזקה אומרת ששניהם טמאים, וממילא הוא נטהר בפריחה. אך צריך עיון מדוע הוצרך לזה המהרה"ם, הרי אם נתחברו הנגעים ליהיות נגע אחד, ודאי ששניהם טמאים, שהרי יש בנגע הזה סימן טומאה, והנגע הזה הוחלט כבר לטומאה, [וכן באמת פירשו הגר"א והחזון איש].

ורבי נחמיה שסובר שאם התחילה הפריחה מהנגע הטהור הרי הוא טמא, הטעם הוא משום שהכל תלוי לפי תחילת הפריחה, וכיון שבזמן שהתחילה הפריחה, הנגע היה טהור, נחשב הדבר לפריחה מנגע טהור.

הרמב"ם [פי"ז ה"ו] כתב, "הרי זה טהור מפני שהיה מוחלט בטומאה, אף על פי שהטהורה היא שפוחה", וביאר **המשנה אחרונה**, שדעת הרמב"ם היא, שאין חילוק כלל מהיכן התחילה הפריחה, אלא האם האדם טמא או טהור, שאם פרוחה בכולו והאדם הוא מוחלט לטומאה, הרי הוא טהור, אפילו אם התחילה הפריחה מהנגע הטהור, ורק אם האדם טהור לגמרי ופרחה בכולו, הרי הוא טמא. ורבי נחמיה חולק, וסובר, שזה תלוי מהיכן התחילה הפריחה, ולכן אם התחילה מהנגע הטהור אפילו שהאדם טמא מחמת נגע אחר הרי הוא טמא.

אולם, הקשה החזון איש [ו' ד], מדוע נקטה המשנה "פרחה מזו לזו", הרי אין שום חילוק איך היתה צורת הפריחה, שבכל אופן אם האדם טמא, הרי הפריחה היא מהטמא והדין

שהוא טהור? וראה משנה אחרונה.

והכסף משנה פירש בדעת הרמב"ם, שכיון שהפריחה היתה מהבהרת הטמאה, הרי הוא טהור, אפילו שהתחילה הפריחה מהבהרת הטהורה, שהעיקר תלוי בסיום הפריחה, [וזהו כפירוש הרא"ש, וכן נקט החזון איש [ו' ו] בדעת הרמב"ם]. אך לשון הרמב"ם קשה לפי דבריו, שהרי הרמב"ם כתב, שהטעם שהוא טהור הוא מפני שהאדם מוחלט לטומאה, ואפילו שהפריחה היא מהנגע הטהור, ולא כתב שהפריחה נחשבת לפריחה מהנגע הטמא? וראה במים טהורים.

הראב"ד בפירושו לתורת כהנים כתב, שכוונת המשנה "ואחת טהורה", שהנגע הוא במראה בודק, [ולאחר הפריחה גם הבוהק הפך לנגע, שאם הוא נשאר במראה בודק, הרי הבוהק מעכב את הפריחה], ונחלקו רבי נחמיה וחכמים, האם פריחה מבוהק, נחשבת לפריחה מנגע טהור והרי הוא טמא, או שבוהק לא נחשב לנגע כלל, ואם כן, הפריחה היא מהנגע הטמא, שהרי אם יש רק נגע טמא אין צריך שהפריחה תתחיל ממנה ובכל אופן הרי הוא טהור.

ולדברי הראב"ד, הטעם של חכמים שמטהרים הוא משום שבוהק לא נחשב לנגע, אך אם יהיה באדם גם נגע טמא וגם נגע טהור שהוסגר שני שבועות וטיהר אותו הכהן, ופרח בכולו מהנגע הטהור, לכולי עלמא הרי הוא טמא, שהרי הפריחה היתה מהנגע הטהור.

ולפי זה גם כן קשה, מדוע נקטה המשנה, "פרחה מזו לזו", הרי אין שום חילוק מהיכן היתה הפריחה שהרי יש כאן רק נגע טמא?

הגר"א בביאורו לתוספתא ביאר, שהטעם של חכמים שמטהרים אפילו אם התחילה הפריחה מהנגע הטהור, הוא משום, שכאשר פשה הנגע הטהור אל הנגע הטמא, התחברו שני הנגעים, ונעשו לנגע אחד, ובנגע הזה, הרי

גם בבהרת הטמאה, הרי זה נחשב לפורח מהטהור, והרי הוא טמא⁽²²⁾.

ממשיכה המשנה:

ואם שתי הבהרות הללו, אחת מהם בשפתו העליונה, ואחת מהם בשפתו התחתונה⁽²³⁾, או שהם בשתי אצבעותיו, אחת מהם באצבע אחת, והשנייה

באצבע הסמוכה לה, או שהם בשני ריסי עיניו, ופרחה מהבהרת הטהורה לבהרת הטמאה, ואחר כך פרחה בכולו,

אף על פי שמדובקים שתי הבהרות זה לזה, והם נראים כאחד, ויש מקום לומר, שהפריחה נחשבת לפריחה מהנגע הטהור,

שלפי דעת הר"ש הרא"ש הרמב"ם והראב"ד, אין שום חילוק בזה, ואין צריך צירוף בין הנגעים בשביל לטהר. אך לפי דעת המהר"ם והגר"א שחכמים מטהרים משום שנעשים לנגע אחד, ושניהם טמאים, ולכן נחשב לפורח מהטמא, כאן הרי אינם מצטרפים, ואם כן, הפריחה היא מהנגע הטהור, והרי הוא טמא.

22. כתב החזון איש [ו א], שאם התחילה הפריחה מהנגע הטמא, ונעצרה הפריחה מסביב לנגע הטהור, ואחר כך פרחה מהנגע הטהור לחוץ והשלימה את הפריחה בכולו, הרי הוא טמא, כיון שיש כאן שתי פריחות, והפריחה האחרונה היא מהנגע הטהור, וייסד החזון איש, שהכל תלוי לפי הפריחה האחרונה, שהיא משלימה את הפריחה בכולו, ולכן נחשבת לפריחה מהטהור, ובמשנה מדובר שלא הפסיקה הפריחה, ולכן הפריחה מתייחסת לנגע שבה התחילה הפריחה.

23. כתבו בתוספות אנשי שם, שמדובר במשנה שהבהרת בעור בשרו בצד השפתיים, שהרי האודם שבשפתיים נחשב לבית הסתרים, ואין הנגע מטמא שם, כמבואר בתוספתא שהביא הר"ש לעיל [פ"ו מ"ח], אמנם הגר"א שם גורס "האודם שבשפה אינו נידון כבית הסתרים", ולפי זה יתכן שהבהרות הם על

יש סימן טומאה והחליט אותו הכהן, ואם כן, גם הנגע הטהור נהפך לנגע טמא אפילו בלא ראיית כהן, כיון שהוא נעשה לחלק מהנגע הטמא. ולכן הפריחה שלאחר מכן נחשבת לפריחה מהנגע הטמא והרי הוא טהור. ורבי נחמיה סובר, שכיון שבזמן שהתחילה הפריחה, היה לזה דין נגע טהור, נחשב לפורח מהטהור והרי הוא טמא.

וכפירוש זה נקט גם החזון איש, ונסתפק האם צריך שיתחברו הנגעים בשיעור כגריס, ראה שם. וראה במים טהורים שפירש כן גם בדעת הר"ש, [וזה דחוק קצת בלשון הר"ש, שכתב "שהרי פשתה", ומשמע שזה משום דין פשיון].

ולפירוש זה, כוונת המשנה "פרחה מזו לזו", שאם התחילה הפריחה מהבהרת הטהורה, וקודם שנגמרה הפריחה עברה הפריחה גם דרך הטמאה, הרי הוא טהור שהרי נתחברו הנגעים באמצע הפריחה, ומכאן ואילך הפריחה היא מהנגע הטמא, [ואין צריך שהפריחה תהיה מהנגע הטהור אל הנגע הטמא בלבד, כמו שכתבנו לפירוש הרא"ש].

ובאופן שהנגע הטמא בעור בשר, והנגע הטהור בשחין ומכוה או בקרחת וגבחת, שאינם מצטרפים, או להיפך, שהטמא בשחין ומכוה, והטהור בעור בשר, ופרחה מהטהורה לטמאה ואחר כך פרחה בכולו, הדין בזה יהיה תלוי בשיטות הראשונים:

מכל מקום, הרי הוא טהור, משום שבכל אופן נחשב הדבר, שהפריחה היא מהנגע הטמא⁽²⁴⁾.

עוד דין אומר התנא:

אם פרחה הבהרת בכולו, אבל לא פרחה בבוהק, שנשאר מראה בוהק בגופו, הרי זה טמא, משום שבוהק מעכב את הפריחה בתחילה, ואינו נטהר עד שיהפך כל גופו לאחד מארבעת המראות המטמאים בנגעים.

השפתיים עצמם.

24. כן פירש הרא"ש את המשנה, שמדובר שהיה נגע כגריס בשפתו העליונה ונגע כגריס בשפתו התחתונה, אחד מהם טמא ואחד מהם טהור, ופרחה מזו לזו. וזה המשך לרישא של המשנה, ושם פירש הרא"ש שהטעם של חכמים שמטהרים גם אם הפריחה היתה מהנגע הטהור, הוא משום, שהפריחה מפסיקה כשהגיעה לנגע הטמא, ומכאן ואילך מתייחסת הפריחה לנגע הטמא,

והיה מקום לומר, שאם שני הנגעים מדובקים יחד ונראים כאחד, שהפריחה מתייחסת רק לנגע הראשון, וחידשה כאן המשנה שאף על פי שהם מדובקים, מכל מקום, הפריחה מתייחסת לנגע השני, הרי הוא נחשב לפורח מהטמא. ואין מציאות ששני הנגעים מדובקים ואינם נחשבים לנגע אחד, אלא כשהם בשני הצדדים של השפתיים, או בשתי אצבעותיו, שהרי אם שניהם במקום אחד והם מדובקים, הרי הם נגע אחד, ומה שייך שנגע אחד יהיה טמא ונגע אחד יהיה טהור.

אך דברי הרא"ש צריכים עיון, שהרי אם מדובר שאין בשר חי ביניהם, היכן יש כאן פריחה מהנגע הטהור, הרי אין מקום לפרוח, [ודוחק לומר, שהפריחה היתה לתוך השפתיים, במקום שאינו מטמא בבהרת, ובכל זאת זה כבר סיבה לייחס את הפריחה לנגע הטהור]. ועל כרחיק צריך לומר שיש קצת בשר

חי בין הנגע לשפה, ופרח לשם, ואם כן, יכלה המשנה לכתוב את הדין הזה בכל שתי בהרות סמוכים, ומדוע נקטה המשנה בשפה העליונה ובשתי אצבעותיו?

דעת הר"ש: שמדובר במשנה שהיה חצי גריס בשפתו העליונה וחצי גריס בשפתו התחתונה, והיה מקום לומר, שהם נחשבים לשני נגעים, וחידשה המשנה שהם נחשבים לנגע אחד ואם יש באחד מהם סימן טומאה הרי הם טמאים, ואם פרח אפילו מאותו שאין בו סימן טומאה, הרי הוא טהור.

ולפי זה צריך לגרוס במשנה "אם מדובקים ונראים כאחד טהור" וכמו שגורס הגר"א, שהרי הטעם שהם מצטרפים ונחשבים לנגע אחד, זה בגלל שהם מדובקים ואין הפסק ביניהם.

אך צריך עיון לפי דעת הר"ש, למה המשנה כתבה את החידוש הזה בדיני פריחה, הרי זה דין כללי בדין של צירוף נגעים?

והנה מבואר במשנה לדעת הר"ש, שהנגעים שבשני צידי השפתיים מצטרפים, והקשה על זה החזון איש [ו'ו], מהתוספתא שהביא הר"ש לעיל [פ"ו מ"ח], שרבי יוסי בן יהודה אומר, אם היתה בהרת סמוכה לראש העין או סמוכה לפה, הבהרת טהורה, משום שצריך שתהא ראויה לפשיון מכל הצדדים, ובצד של הפה והעין אינה ראויה לפשות שם. ואם נאמר, שהנגע שבצד הפה מצטרף עם הנגע שבצד השני, אם כן, גם אם יפשה הנגע מצד אחד לצד שני, זה נחשב לפשיון שהרי הם

מעכב את הפריחה, ודוקא כף הרגל אינו מעכב את הפריחה, משום שאינו נראה אל הכהן? וכן הקשה החזון איש על הרמב"ם.

ועוד הקשה החזון איש, שמשמע שדוקא בפריחה אינו מעכב בין האצבעות, אך נגע שבין האצבעות הרי זה נגע טמא, והקשה איך זה יתכן, הרי מבואר במשנה שכל המטמא בנגע הבהרת מעכב את הפריחה?

ועוד הקשה, ש"בשפתו העליונה ובשפתו התחתונה" צריך לפרש, שהאודם של השפתיים לא מעכב את הפריחה, והרי לפי דעת הרמב"ם [שם], גם בבהרת אינו מטמא שם, ואם כן ודאי שגם אינו מעכב את הפריחה?

הרמב"ם ביד החזקה כתב: "היו בו שתי בהרות, אחת יש בה סימן טומאה ואחת טהורה, ופרחה הטהורה לטמאה, ואחר כך פרחה בכולו, הרי זה טהור וכו', ולא עוד, אלא אפילו היו אחת בשפתו העליונה ואחת בשפתו התחתונה, או בשתי אצבעותיו או בשני ריסי עיניו, וכשהן נדבקים זה לזה נראים שתי הבהרות כבהרת אחת הואיל ופרחה בכולו טהור", והשיג על זה הראב"ד "איני יודע מאי אפילו"?

וביאר הכסף משנה, שהראב"ד פירש את המשנה כשיטת הר"ש, שמדובר בשני חצאי גריס, והחידוש הוא שהם מצטרפים, ואין קשר בין הרישא לסיפא, ולכן הקשה שלא שייך לומר בזה אפילו, כיון שהם שני חידושים שונים,

אולם לפי מה שפירש הרמב"ם בפירושו למשנה, שהחידוש בסיפא הוא, שבין האצבעות לא מעכב את הפריחה, אם כן, שני הדינים הם בענין פריחה, ולכן שייך לומר בזה אפילו.

אך הקשה החזון איש [ו' ו], אמנם שני החידושים הם בענין פריחה, אך עדיין אין

מצטרפים, ואם כן, למה אינה ראויה לפשיון, הרי ראויה לפשות בצד השני של השפה? וראה בהערות על הר"ש מה שכתבנו בשם המים טהורים.

דעת המהר"ם: שמדובר שהיה לו נגע כגריס בכל צד, ופרחה מהטהורה לטמאה, וזה המשך לדין של הרישא, שלדעת המהר"ם החידוש ברישא, שהפריחה מחברת את הנגעים, והנגע הטהור נטפל לנגע הטמא ושניהם טמאים, ולכן נחשב לפורח מהטמא, והיה מקום לומר, שאם הפריחה לא ניכרת, אין כאן פריחה חשובה לחבר את שני הנגעים, ומחדשת המשנה, שגם בשני הצדדים של השפה שהפריחה לא ניכרת, מתחברים שני הנגעים ונטפל הטהור לטמא.

ולפי דעת המהר"ם גם כן מוכח, שהנגעים שבשני צידי הפה מצטרפים, שהרי הפריחה מחברת את הנגעים, אפילו שהפה מפסיק ביניהם.

והקשה על זה התוספות יום טוב, מדוע צריך שהפריחה תהיה ניכרת, כדי שהטהורה תהיה טפלה לטמאה, הרי בלא הפריחה כל שכן שהם נחשבים לנגע אחד שהרי הם מחוברים? וראה ברש"ש מה שכתב בדעת המהר"ם.

דעת הרמב"ם בפירוש המשנה: שהמשנה כאן מחדשת שבין האצבעות לא מעכב את הפריחה, וכן תוך השפתיים ובין ריסי העינים, כלומר, שאם פרח הנגע בכולו חוץ מבין האצבעות, הרי הוא טהור, [וגם לפי זה צריך לגרוס "אם מדובקים", שדוקא באופן שמדובקים אינם מעכבים את הפריחה],

וכן כתב רש"י במסכת ערכין [יח ב ד"ה לכל מראה], שבין האצבעות לא מעכב את הפריחה, משום שאינו נראה אל הכהן, והקשה על זה המשנה **למולך** [פ"ו ה"א] שבתורת כהנים מרבינן שגם בין האצבעות

אולם, אם פרחו הבהרת בכולו, וטיהר אותו הכהן, ולאחר מכן חזרו בו ראשי אברים⁽²⁵⁾ כמין בוהק, שנחלש מראה הנגע בראשי האברים ונראה מעתה כמראה בוהק, הרי זה טהור, שדוקא אם חזרו ראשי האברים לבשר חי, הרי הוא טמא משום מחיה, אבל הבוהק אינו מטמא משום מחיה.

ואף שבוהק מעכב את הפריחה בתחילה, שאינו נטהר עד שתהא הפריחה בכל גופו באחד מארבעת המראות, מכל מקום, אינו מעכב בסוף,

והרי הוא נשאר טהור, עד שיחזור בגופו בשר חי⁽²⁶⁾.

ואם לאחר שטיהר אותו הכהן מחמת הפריחה חזרו בו ראשי אברים פחות מכעדשה לבשר חי, רבי מאיר מטמא, כי הוא סובר, שכשם שפחות מכעדשה מעכב את הפריחה בתחילה, ואינו נטהר עד שתפרח הבהרת בכל גופו, כך פחות מכעדשה מעכב גם בסוף, שאם חזר בו בשר חי אפילו פחות מכעדשה הרי הוא טמא.

להם קשר, שהרי הם חידושים שונים, ואם כן שוב קשה מאי אפילו? ולכן כתב שהרמב"ם בהלכות חזר בו ממה שכתב בפירושו למשנה, ויפרש במשנה כמו שפירשו הרא"ש והמהר"ם, ולכן יש קשר בין הרישא לסיפא ושניהם מענין אחד.

[וצריך לומר לפי זה, שהטעם ברישא שאם פרחו מהטהורה הרי הוא טמא, אין זה מהטעם שכתב המשנה אחרונה, שהכל תלוי בטומאה של האדם, ואין צריך שתפרח מהנגע הטמא, שאם כן, אין תוספת חידוש בנגע שבשפתו העליונה, שהרי האדם טמא, אלא על כרחיק, שגם ברישא הביאור הוא כמו הרא"ש, וכמו שגם כתב הכסף משנה בדעת הרמב"ם, וצריך עיון בלשון הרמב"ם]. וראה עוד במהר"י קורקוס במה שכתב לפרש בדעת הרמב"ם.

לדעת הגר"א והחזון איש, שהביאור ברישא של המשנה שגם אם פרחו מהטהורה הרי זה טמא, הוא משום שהנגעים מצטרפים, וגם הנגע הטהור נטמא, באה כאן המשנה להוסיף, שגם אם הנגעים היו בשני צידי השפתיים, ופרחו מהטהורה לטמאה, הרי הם

מתחברים ונחשבים לנגע אחד, ונטמא הנגע הטהור, והסיפא היא תוספת חידוש לרישא. וגורסים במשנה "אם מדובקים", שדוקא אם הם מדובקים ונראים כאחד הרי הם מתחברים ונחשבים לנגע אחד.

אך הקשה החזון איש, שעל כרחיק צריך לומר שהיה הפסק בין הנגעים, ולא היו מחוברים ממש לשפתיים, שאם היו מחוברים ממש, אין כאן בהרת טהורה, שהרי הם נגע אחד שיש בו סימן טומאה, ואם יש קצת הפסק ביניהם, הרי שייך לכתוב את החידוש הזה בכל מקום בגופו, שאפילו אם היו הבהרות סמוכות, ופרחו מזו לזו טהור?

25. כתב הר"ש, ש"ראשי אברים" לאו דוקא, שאפילו אם חזר בו בוהק בשאר הגוף, אינו טמא, עד שיחזור בו בשר חי.

26. באופן שחזר בשר חי לאחר הפריחה, וטימא אותו הכהן, ולאחר מכן חזר הבשר החי למראה בוהק, התורת כהנים דורש מהפסק, שכתוב "או כי ישוב הבשר החי ונהפך ללבן", [ולא נאמר ונהפך לצרעת אלא ללבן], שגם אם

מכעדשה, הרי זה **סימן טומאה בתחילה**. ואינו נטהר עד שתפרח בכל גופו בלא שיור באחד מארבעת המראות,

ואין סימן טומאה בסוף. ואינו נטמא לאחר הפריחה, עד שיחזור בו בשר חי ולא בזהק, ודוקא בשיעור כעדשה, אך אם חזר בו לאחר הפריחה פחות מכעדשה, הרי הוא נשאר טהור (27) (28).

ואף שהמחיה מטמאת רק בשיעור כעדשה, מכל מקום, לאחר הפריחה, סובר רבי מאיר, שהוא טמא גם בפחות מכעדשה, שהרי אין מחיה מטמאת בראשי אברים, ומכל מקום לאחר הפריחה חידשה התורה שהוא טמא גם אם חזר בו בשר חי בראשי אברים, ולכן גם בפחות מכעדשה לאחר הפריחה הרי הוא טמא.

וחכמים אומרים, בין בזהק, ובין פחות

אלא הטומאה היא במה שנעשה בשר חי לאחר הפריחה, וגם לאחר שהלכה המחיה, יש עדיין את הסיבה לטמאות, שהרי מכל מקום חזרו ראשי אברים בגופו, ולכן צריך פריחה חדשה כדי לטהר.

27. כך פירש הגר"א את המשנה, שנחלקו רבי מאיר וחכמים האם פחות מכעדשה מעכב בסוף, וכן נחלקו בתוספתא ובתורת כהנים [הובא בר"ש מ"א], אולם בדין בזהק, לכולי עלמא הבהק מעכב בתחילה ולא מעכב בסוף. ומה שנקטו חכמים "בוהק" ופחות מכעדשה, לומר שבשניהם הדין שזה, אך בבוהק לא נחלקו.

דעת הר"ש: שהמשנה מדברת רק על דין בזהק, ונחלקו רבי מאיר וחכמים האם בזהק מעכב גם בסוף, אך בדין פחות מעדשה יתכן, שאף לפי חכמים, פחות מכעדשה מעכב גם בסוף.

וביאור המשנה לדברי הר"ש הוא, שבתחילה סתמה המשנה שבוהק לא מעכב בסוף כחכמים, ולכן אם חזר בו מראה בזהק הרי הוא טהור, ואחר כך כתבה המשנה, שנחלקו בדין הזה רבי מאיר וחכמים, ורבי מאיר נקט פחות מכעדשה, לחדש, שאפילו אם חזר בו בזהק פחות מכעדשה הרי הוא טמא,

נהפך לבוהק, הרי זה טהור.

וכתב **החזון איש** [ו' טז], שלכאורה הטעם הוא, משום שכל הטומאה בחזרו ראשי אברים זה מחמת המחיה, ואם נהפך שוב לבוהק, הרי כבר אין כאן מחיה.

אך דחה, שאי אפשר לפרש כן, שאם נאמר שכל הטעם הוא רק משום שאין כבר מחיה, אך הפריחה הקודמת כבר נתבטלה, אם כן, אם יולד לו עכשיו שער לבן, הרי הוא טמא גם לחכמים [במ"ב]. שהרי כבר אין פריחה שתטהר אותו, ולא משמע כן,

אלא הטעם הוא, שזה גזירת הכתוב, שבפריחה השניה אין הבהק מעכב, והרי יש כאן שוב פריחה, ולכן הוא טהור, ואפילו אם יולד לו עכשיו שער לבן, דינו כשער לבן שנולד בשעת הפריחה.

ועוד כתב החזון איש, שמסתמת המשנה והרמב"ם, משמע שגם בפריחה שניה הבהק מעכב, ואם חזרו בו ראשי אברים לבשר חי, וטימא אותו הכהן, ואחר כך חזר שוב למראה בזהק, הרי הוא טמא, והקשה, מדוע הוא טמא, הרי כל הטומאה בחזרו ראשי אברים, זה מצד מחיה, והרי הלכה המחיה?

ותירץ החזון איש, שטומאת המחיה בחזרו ראשי אברים, זה לא כמו בכל מחיה, שהטומאה היא מה שיש עכשיו את המחיה,

אך עיקר דבריו הם, שהוא בא לחלוק שבוהק מעכב גם בסוף.

ומה שנקטו חכמים "פחות מכעדשה", מפילו שבוהק אינו מעכב בסוף גם ביותר מכעדשה, ביאר הר"ש, שנקטה המשנה כן לרבותא, שבתחילה גם בוהק שהוא פחות מכעדשה מעכב, ואינו טהור עד שתפרח בכולו באחד מארבע מראות, אך בסוף, בוהק אינו מעכב כלל.

וכבר כתב התפארת ישראל, שלשון המשנה דחוק לפי דעת הר"ש, שהרי רבי מאיר לא הזכיר בדבריו כלל בוהק, אלא פחות מכעדשה, ומשמע שהם נחלקו בפחות מכעדשה.

דעת המהר"ם והראב"ד [בהשגותיו על הרמב"ם]: שרבי מאיר וחכמים נחלקו בשני דברים, גם בבוהק וגם בפחות מכעדשה, האם הם מעכבים בסוף או לא.

וביאר המשנה לדעת המהר"ם הוא, שבתחילה סתמה המשנה שבוהק לא מעכב בסוף, וזה כדעת חכמים. ואחר כך כתבה המשנה, שאם חזרו בו ראשי אברים פחות מכעדשה רבי מאיר מטמא, והיינו, בין שחזר בשר חי בין שחזר כמראה בוהק, רבי מאיר מטמא, משום שהוא סובר שגם פחות מכעדשה וגם בוהק מעכבים גם בסוף.

וחכמים אומרים, שבין בוהק ואפילו יותר מכעדשה, ובין פחות מכעדשה ואפילו בשר חי, שניהם מעכבים בתחילה ולא בסוף.

וביאר המקדש דוד [נ ז], ששתי המחלוקות הם מאותו הטעם, שרבי מאיר סובר שאם חזרו ראשי אברים, הוא טמא לא מחמת מחיה שהרי אין המחיה מטמאת בראשי אברים, אלא משום שפקעה הפריחה והרי הוא חוזר לטומאתו שלפני הפריחה, ולכן כל מה שמעכב בתחילה את הפריחה, זה גם סיבה להפקיע את הפריחה לאחר מכן, ולכן בין

בוהק ובין פחות מכעדשה מעכבים גם בסוף. וחכמים סוברים, שאם חזרו בו ראשי אברים הרי הוא טמא משום מחיה, וחידשה התורה שלאחר הפריחה טמא גם בראשי אברים, וכיון שהטומאה היא משום מחיה, צריך את כל דיני המחיה, שדוקא בכעדשה מטמא, ודוקא בשר חי ולא הבהק.

דעת הרמב"ם: שלפי חכמים, פחות מכעדשה אינו מעכב את הפריחה גם בתחילה, ולפי רבי מאיר מעכב גם בסוף,

ופירש את המשנה כך, שבתחילה סתמה המשנה כמו חכמים שבוהק לא מעכב בסוף, ואחר כל כתבה המשנה, שאם חזר בגופו לאחר הפריחה, כעדשה, שחציה בשר חי וחציה בוהק, רבי מאיר מטמא, משום שגם בוהק מעכב בסוף, ואם כן, יש כאן כעדשה, ולכן הוא טמא.

ואפילו שלדעת רבי מאיר, גם פחות מכעדשה מעכב בסוף, ואם כן, גם בלא הבהק היה טמא, מכל מקום נקט כן רבי מאיר, לשיטת חכמים, כלומר, שאפילו לשיטתם שדוקא כעדשה מעכב בסוף, מכל מקום יש כאן כעדשה, שהרי גם הבהק מעכב.

ונחלקו עליו חכמים, והם סוברים, שאם יש בגופו כעדשה שחציה בשר חי וחציה בוהק, הרי זה מעכב בתחילה, משום שהבוהק מצטרף לכעדשה, [אך בלא הבהק, היה טהור, משום שגם בתחילה דוקא כעדשה מעכב את הפריחה], ואינו מעכב בסוף, כיון שבוהק לא מעכב בסוף, ואם כן, אין כאן כעדשה.

28. כתב החזון איש [ו יט], שלפי דעת חכמים שדוקא כעדשה מעכבת בסוף, צריך דוקא כעדשה במקום אחד, אך שני חצאי עדשה אינם מצטרפים, ואם חזר שני חצאי עדשה בשני מקומות הרי הוא טהור, שהרי הטעם שצריך כעדשה הוא משום שלמדים ממחיה,

משנה ז:

נאמר בתורה [ויקרא יג יג] "כולו הפך לבן טהור הוא", ודרשינן בתורת כהנים "הוא" טהור – ואין הבא כולו לבן טהור, אלא טמא.

כלומר, שאם הופיע באדם נגע בכל גופו, אין לזה דין של פריחה המטהרת, אלא הרי זה ככל נגע הטעון הסגר שני שבועות, ואם לאחר שני שבועות לא הופיע סימן טומאה בגופו, הרי הוא טהור.

ואין הפריחה מטהרת, אלא אם היה

כבר נגע בגופו, וטימא אותו הכהן, ולאחר מכן פרח הנגע בכלו, אך אם לא הספיק הכהן לטמאות אותו עד שפרח הנגע בכלו, וכאשר בא אל הכהן בפעם הראשונה כבר קיימת הפריחה בכל גופו, הרי זה כל נגע הטעון הסגר.

אומרת המשנה:

הבא כולו לבן בתחילה אל הכהן, הרי הכהן **יסגיר** אותו שני שבועות⁽²⁹⁾, ואם הוסגר שני שבועות ולא הופיע בו סימן טומאה, הרי הוא טהור.

ואם בסוף שבוע ראשון או בסוף שבוע

מבואר בתורת כהנים, ושם הרי צריך כעדשה מרובעת במקום אחד.

וכן לפי שיטת הרמב"ם שפחות מכעדשה לא מעכבת גם בתחילה, הרי דוקא כעדשה מרובעת במקום אחד מעכבת, וראה בחזון איש שכתב, שמכל מקום, צריך שרוב גופו יהיה בבהרת, שבלא זה אין כאן פריחה כלל. ולפי זה אפשר לבאר את דברי הרמב"ם, שכתב [פ"ז ה"ד], "נהפך כולו למראה צרעת, חוץ מכעדשה שנהפך לבוהק, הרי זה טמא מוחלט, אפילו היה מקצת העדשה בשר חי ומקצתה בוהק, הרי זו סימן טומאה", ולכאורה קשה, שאם כבר כתב הרמב"ם, שאפילו כשכל העדשה בוהק הרי זה טמא, כל שכן שאם חלק מהעדשה בשר חי, שמעכב את הפריחה, והרי הוא טמא, ולמה כתב הרמב"ם "אפילו"?

אך לדברי החזון איש שדוקא כעדשה מרובעת מעכבת, הביאור הוא, שהיה מקום לומר, שהבשר החי והבוהק אינם מצטרפים, וכיון שבכל אחד אין כעדשה, אין כאן דבר שיעכב, ולכן כתב הרמב"ם שאפילו אם חצי עדשה בשר חי וחצי עדשה בוהק, הרי הם

מצטרפים, ויש כאן כעדשה המעכבת.

29. יש להקשות, לפי דעת רבי יוסי בן יהודה, [הובא בפירוש ה"ש לעיל פ"ז מ"ח], הסובר, שבהרת הסמוכה לעין ולפה טהורה, משום שאינה ראויה לפשיון, מדוע הבא כולו לבן טמא, והרי אין הנגע ראוי לפשיון כי הנגע בכל גופו ואין לו להיכן לפשות?

ותירץ **החזון איש** [א יב], שהנגע ראוי לפשיון משום שיכול לכונוס ולאחר מכן לפשות, ורבי יוסי בן יהודה שמטהר, מדבר באופן שהנגע הוא כגריס מצומצם, שאם יכונוס הרי אין כגריס, וכשיפשה, זה כבר נגע אחר.

ועוד תירצו **החזון איש** [ג יד] **והקהילות יעקב** [סימן לב], שאם הנגע בכל גופו אין צריך שיהיה ראוי לפשיון, שזה גזירת הכתוב שהבא כולו לבן טמא. וראה על זה **במשנת יעבץ** [יו"ד מ ג] שהאריך בזה.

ולדבריהם, נגע שהופיע בכלו חוץ מבשחין או מבקרחת ובגבחת, הרי הוא טהור, שהרי אינו ראוי לפשיון כיון שאין עור בשר פושה לשחין, וגם אין כאן את החידוש של בא כולו

ג. נסמך השחין לשתיהם, או לאחת מהם, כלומר, שהופיע שחין מתחת לשערות, ומעתה השערות קיימות בשחין, ואינם יכולות ליהיות סימן טומאה לנגע שבעור הבשר⁽³¹⁾.

ד. וכן אם הקיף השחין לשתיהם, או אחת מהם, כלומר, שהופיע מעט שחין מסביב לשערות, והרי השחין חולק את הנגע שבתוך השחין מהנגע שחוץ לשחין, ולפיכך אין השערות שבנגע שבתוך השחין יכולות להיות סימן טומאה לנגע שחוץ לשחין.

ה. וכן אם חילקן השחין, שהופיע השחין בין שתי השערות, מצד אחד של הנגע לצד שני, והרי השחין חולק את הנגע לשנים, ואם כן, בכל נגע אין שתי שערות לבנות.

וכן מחיית השחין, או המכוה, או מחיית המכוה, והבוהק, שנסמכו או הקיפו או חילקו את השערות,

שני, נולד לו שער לבן בגופו, הרי הכהן יחליט אותו מחמת השער הלבן⁽³⁰⁾.

[ואפילו לפי דעת חכמים [לעיל מ"ב], הסוברים, שאם צמח בו שער לבן לאחר הפריחה, הרי הוא טהור, כאן הם מודים שהוא טמא, שהרי אין לזה דין פריחה המטהרת, אלא זה נחשב לנגע רגיל המטמא בשער לבן].

ואם הלך השער לבן לאחר שטימא אותו הכהן, הרי הוא טהור, שהרי הלך סימן הטומאה.

מפרטת המשנה איך הלך השער הלבן:

א. השחירו שתיהם, או אפילו אחת מהם, וכבר אין בו שתי שערות לבנות, שהרי אחד מהם השחיר.

ב. הקצירו שתיהם, ומעתה אין בהם כדי נטילת הזוג, שזהו השיעור של השער המטמא, או אפילו הקצירה אחת מהם, ומעתה אין בו שתי שערות בשיעור המטמא.

לבן, שהרי אין הנגע קיים בכלו.

30. כתב החזון איש [ו' יא], שהמשנה נקטה "נולד לו שער לבן", ולא נקטה נולד לו מחיה, משום שאם נולד לו מחיה ולאחר מכן הלכה המחיה, הרי יש כאן פריחה חדשה מהנגע הטמא, ובזה הדין שאם חזרו ראשי אברים הרי הוא טמא, וכן אם נולד לו שער לבן לפי חכמים [שלעיל מ"ב] הרי הוא טהור.

אך עדיין צריך עיון, שלגבי שער לבן, המשנה לא נקטה הלך השער הלבן, אלא השחירו והקצירו ונסמך השחין, ואילו המשנה היתה נוקטת מחיה, היתה המשנה כותבת,

נתמעטה המחיה או היתה ארוכה ונעשית עגולה, או נסמך השחין וכו' כמו שכתבה המשנה לעיל [פ"א מ"ה], ובכל האופנים הללו, אין כאן פריחה חדשה, שהרי כל שהוא מעכב בתחילה, ואם כן חוזרת הקושיא, מדוע לא נקטה המשנה נולד לו מחיה?

והתפארת ישראל תירץ שנקטה המשנה שער לבן לרבותא, שהרי מחיה מטמאת גם בפריחה המטהרת, וחידשה המשנה שאפילו שער לבן, שלפי חכמים לאחר פריחה אינו מטמא, מכל מקום, בבא כולו לבן הוא מטמא.

31. ראה לעיל פ"א מ"ה שהרחבנו בביאור

"שחין" פירושו, פצע שעלה מאליו בעור, ונפשט העור מחמת המכה, ועדיין לא התחיל להתרפאות.

"מכוה" פירושו, כויה מחמת אש, ונפשט העור מחמת הכויה, ועדיין לא התחיל להתרפאות.

"מחיית השחין" פירושו, שחין שהתחיל להתרפאות, והתחיל העור להגלד, [ומעתה הוא מטמא בטומאת שחין].

"מחית המכוה" פירושו, מכוה שהתחילה להתרפאות, והתחיל העור להגלד, [ומעתה הוא מטמא בטומאת מכוה].

"בוהק" פירושו, נגע במראה כהה ממראה קרום הביצה.

וכל אלו מחלקים את הנגע, ואין השערות הלבנות יכולות ליהיות סימן טומאה לנגע שבעור הבשר.

ובכל האופנים הללו, נחשב הדבר שהלך השער הלבן, והרי הוא טהור.

ואם לאחר מכן נולד לו מחיה⁽³²⁾, או צצמח בו שוב שער לבן, הרי הוא טמא, שהרי מעתה יש בנגע סימן טומאה.

[ופשוין לא יתכן בנגע שהופיע בכולו, שהרי הנגע קיים בכל גופו, ואין לו להיכן לפשות].

אך אם לא נולד לו, לא מחיה ולא שער לבן, הרי הוא טהור, שהרי אין לו סימן טומאה בכל גופו.

מוסיפה המשנה: ואומרת,

וכולן – בכל האופנים שאמרנו שהוא טהור, כגון, שהוסגר שני שבועות ועמד בעיניו, וטיהר אותו הכהן, או שהיה בו שער לבן, והלך השער הלבן, וטיהר אותו הכהן,

שחזרו בהם ראשי אברים לבשר חי, הרי אלו כמות שהיו, ונשאר טהור, ואינו מטמא משום מחיה, שהרי ראשי אברים אינם מטמאים משום מחיה.

ודוקא בפריחה המטהרת שנינו לעיל [במשנה א], שאם חזרו בו ראשי אברים הרי הוא טמא, אבל הבא כולו לבן בתחילה, שאין כאן פריחה המטהרת, אין המחיה מטמאת בראשי אברים⁽³³⁾.

ואם לאחר שחזרו בו ראשי האברים לבשר חי, ונשאר בטהרתו, שוב פרוח במקצתו, שמקצת מהבשר החי חזר

המשנה.

בטומאתו, שהרי המחיה כאן, היא כמו כל מחיה, ולא כמו מחיה שלאחר פריחה המטהרת.

33. הרמב"ם בפירוש המשנה כתב, שהמשנה כוללת גם אופן שהוחלט בסימן טומאה, ואחר כך פרוח בכולו ונטהר, ואם חזרו ראשי אברים הרי הוא כמו שהיה קודם הפריחה,

32. אותה המחיה אינה מטמאת בראשי אברים, ולא בשחין ומכוה, או בקרחת וגבחת, וכן אם חזרה למראה בוהק, כבר אין כאן מחיה והרי הוא טהור, ואפילו לפי דעת הרמב"ם, שהפורח מהטמא וחזרו ראשי אברים שהוא טמא, אם חזר למראה בוהק נשאר

ליהיות לבן, הרי זה **טמא** משום הטומאה. פשיון⁽³⁴⁾.

ואם לאחר שטימא אותו הכהן משום הפשיון, **פרחה בכולו**, וכל הבשר החי שבראש האבר התכסה בבהרת, הרי הוא **טהור**, שהרי פרח הנגע בכולו מתוך

בבא כולו לבן?

34. **הראב"ד** בהשגות על הרמב"ם [פ"ג ה"ח] כתב, שנגע בראש אבר שפשה לצד האבר, אינו מטמא משום פשיון, והיינו, שצריך לראות את האום ואת הפשיון כאחד. ולכאורה, הוא הדין נגע שבצד האבר ופשה לראש האבר, אינו מטמא משום פשיון. והקשו **החזון איש** [ו' יז] **והמקדש דוד** [ג' ה], מהמשנה כאן, שמבואר שאם פרחה במקצתו בראש האבר, הרי הוא טמא משום פשיון? וראה **בתפארת ישראל** [בועז יד] שבזה מודה הראב"ד עיין שם.

35. הקשה **החזון איש** [ו' ט], באופן שטיהר אותו הכהן, ולאחר מכן חזרו ראשי אברים ונשאר בטהרתו, ושוב פרחה במקצתו או בכולו כאחת, מדוע הוא טמא משום פשיון, הרי לעיל [פ"ד מ"ז] נחלקו רבי עקיבא וחכמים בכנסה ופשתה לאחר הפטור, האם זה נחשב לפשיון, ונפסק להלכה כמו דעת חכמים שזה לא נחשב לפשיון, משום שהכהן לא ראה את השינוי, וכל ענין הפשיון הוא, השינוי בין הראיה הקודמת של הכהן לראיה של עכשיו, ואם כן מדוע כאן זה נחשב לפשיון?

ולכן כתב החזון איש, שכאן המשנה מדברת באופן שקודם חזרו בו ראשי אברים, ולאחר מכן פטר אותו הכהן, ולכן אם שוב פרחה במקצתו או בכולו, יש כאן פשיון לעומת הראיה הקודמת. [ראה במשנה שם, שלפי הפירוש הראשון של הר"ש, גם באופן הזה נחלקו רבי עקיבא וחכמים, ולפי זה צריך

והוא טמא. והבין **התוספות יום טוב**, שלדעת הרמב"ם, גם באופן שבא כולו לבן ולאחר מכן נטהר, אם חזרו ראשי אברים הרי הוא טמא כמו שהיה קודם שנטהר, והרמב"ם חולק על הר"ש והרא"ש, שהם סוברים שדוקא בפריחה המטהרת שנינו שאם חזרו ראשי אברים הוא טמא, והרמב"ם סובר, שבכל אופן הוא טמא. והקשה התוספות יום טוב, שבתורת כהנים יש ילפותא שהדין שאם חזרו ראשי אברים לאחר פריחה טמא לא נאמר בבא כולו לבן? ועוד הקשה החזון איש [ו' יא], איך יפרש הרמב"ם את המשנה לקמן [מ"ט], שמבואר שם שיש חילוק בין בהרת גדולה לבהרת קטנה, עיין שם?

אך **הרש"ש והמים טהורים והחזון איש** למדו בדעת הרמב"ם, שאינו חולק על שאר הראשונים, ודוקא בפריחה המטהרת הרי אלו כמו שהיו קודם הפריחה והוא טמא, אך בבא כולו לבן אם חזרו ראשי אברים הרי הוא טהור, כמו לפני שחזרו ראשי האברים. והטעם שהרמב"ם בהלכותיו לא הזכיר את הדין שאם בא כולו לבן וחזרו ראשי אברים שהוא טהור, ביאר החזון איש, שהרמב"ם [פ"ז ה"ה] נקט כלל, "כל טמא שפרחה הצרעת בכולו, טהור, נתגלה ממנו כעדשה בשר חי, נטמא", ומשמע שפריחה שאינה מטהרת את הטמא, גם אם נתגלה בשר חי הרי הוא טהור. אך צריך עיון, מדוע לא הדגיש הרמב"ם, שמדובר שחזר כעדשה בשר חי בראשי אברים, שהרי בשאר הגוף ודאי שמטמא גם

משנה ח:

מסכמת המשנה: ואומרת,

אם בכולו פרחה כאחת, כגון, שבא מתחילה אל הכהן כשכולו לבן, וחזרו בו ראשי אברים לבשר חי, ופרחה שוב בכולו, יש בזה חילוק,

שאם הפריחה היתה מתוך הטהרה, כגון, שהוסגר שני שבועות וטיהר אותו הכהן, או שנולד לו שער לבן, והלך השער הלבן, וטיהר אותו הכהן, ואחר כך חזרו בו ראשי אברים ונשאר טהור, ושוב פרחה הבהרת בכולו, בזה הדין שהוא טמא, שהרי הפריחה היתה מתוך הטהרה.

ומתוך הטומאה, אם הסגיר אותו הכהן, ולא הספיק לטהר אותו עד שפרחה בכולו, או שהחליט אותו באחד מסמני הטומאה, וחזרו בו ראשי אברים ונשאר טמא, ושוב פרחה בכולו, הרי הוא טהור, שהרי הפריחה היתה מתוך הטומאה.

עוד דין אומר התנא:

נאמר בתורה [ויקרא יג מה] "והצורע אשר בו הנגע, בגדיו יהיו פרומים, וראשו יהיה פרוע, ועל שפם יעטה, וטמא טמא יקרא"⁽³⁷⁾, נאמרו כאן ארבעה דינים בהנהגת המצורע:

א. המצורע מצווה לקרוע את בגדיו⁽³⁸⁾.

ב. המצורע מצווה לפרוע את ראשו,

לומר, שהמשנה כאן סוברת כמו רבי עקיבא. וראה עוד במשנת יעבץ [יו"ד מ ז] מה שתיירץ על זה.

36. כתב הר"ש, שהמשנה יכלה לומר אופן שאם פרחה בכולו טמא, דהיינו באופן שפרחה בכולו כאחת. אך המהר"ם כתב שהמשנה לא כתבה כך, משום שיש אופן שדוקא אם פרחה במקצתו הרי הוא טמא, אך אם פרחה בכולו כאחת הרי הוא טהור.

כלומר, שהמשנה מדברת בין כשפרחה בכולו מתוך החלט, בין מתוך הסגר, בין מתוך הפטור, ובכולם המשנה אומרת, הרי אלו כמו שהיו, שאם פרחה מתוך החלט, הרי הוא נשאר בטומאתו, ואם פרחה מתוך הפטור, הוא נשאר טהור, ואם פרחה מתוך הסגר, דהיינו, שבסוף שבוע ראשון ראה אותו הכהן שפרחה בכולו, הרי הוא טעון עוד הסגר, ומעתה, כתב המהר"ם, אם לאחר שפסק הכהן להסגיר אותו, קודם שהספיק להסגיר

אותו בפועל, פרחה במקצתו, הרי זה נחשב לפשיון באמצע שבוע, וזה לא נחשב לפשיון, ולכן ימשיך הכהן להסגיר אותו, ובוה מתפרשת המשנה "טמא", שהוא טעון עוד הסגר. ובאופן הזה אם פרחה בכולו, אחר שפסק הכהן להסגיר אותו, קודם שהסגיר אותו בפועל, זה נחשב לפריחה מתוך הטומאה, כיון שהוא מוסגר, והרי הוא טהור, ולכן לא נקטה המשנה פרחה בכולו טמא, כיון שיש אופן שהוא טהור. וראה בחזון איש [ו יז].

37. בביאור הפסוק "וטמא טמא יקרא" כתב הרמב"ם, שהאדם הטמא יקרא שהוא טמא, אולם האונקלוס תרגם "ולא תסתאבון ולא תסתאבון יקרי", והיינו שהוא יקרא טמא טמא.

38. כתב המנחת חינוך [מצוה קעא ב], שמלשון הרמב"ם משמע, שאין מצוה לקרוע את הבגדים, אלא המצוה היא ללכת בבגדים קרועים, ואם כן הדין של מצורע שונה מהדין

ונחלקו בזה התנאים במסכת מועד קטן [טו א], שלפי רבי אליעזר הפירוש הוא, שאסור לו להסתפר, ולרבי עקיבא הפירוש הוא, שאסור לו ללבוש כובע או סודר⁽³⁹⁾.

ג. המצורע מצווה לכסות את ראשו ואת פיו, כמו אבל⁽⁴⁰⁾.

ד. המצורע מצווה להכריז שהוא

עקיבא באמת הוא אסור בכל כיסוי, ובפסוק "ועל שפם יעטה" לא נאמר כלל שחייב לכסות את ראשו, אלא שהוא אסור בשאילת שלום, כמו שהגמרא שם דורשת.

ולפי זה הקשה העמק ברכה, שהרמב"ם [פ"י ה"ו] כתב, שמצורע צריך לכסות את ראשו ואת פיו, ומבואר שהרמב"ם פסק כמו רבי אליעזר, שהרי לפי רבי עקיבא אסור לו לכסות את ראשו כלל, ואם כן, אסור למצורע להסתפר מהתורה, שהרי זהו הפירוש "ראשו לא יפרע" לדעת רבי אליעזר, ומהרמב"ם משמע שהאיסור למצורע להסתפר הוא רק איסור דרבנן, שהרי הרמב"ם כתב [בסוף ההלכה] ואסור לספר ולכבס, משמע שזה איסור נפרד? [ובאמת בקרית ספר כתב שהאיסור להסתפר הוא דאורייתא, ולפי זה ודאי שלא קשה כלום, אולם פשוט דברי הרמב"ם משמע שזה רק איסור דרבנן].

ותירץ העמק ברכה, שמכיון שהרמב"ם הביא את הפסוק "בגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע" [ולפנינו מובא ברמב"ם רק את תחילת הפסוק, אך כתב העמק ברכה שזה טעות, וצריך לגרוס ברמב"ם את כל הפסוק], ופירוש "פרוע" לפי פשוטו, זה איסוק תספורת, ולכן לא הוצרך הרמב"ם לפרש כלום, שממילא מבואר בזה כמו רבי אליעזר, שאסור לו להסתפר מהתורה,

ומה שכתב הרמב"ם שוב "ואסור לספר ולכבס", ביאר העמק ברכה, שישנם שני איסורים להסתפר, שמהתורה הדין הוא שראשו יהיה פרוע, וזה דין דוקא בראשו, אך

של אבל, שבאבל המצוה היא לקרוע את הבגדים. אך בלשון הרמב"ם משמע שלא כדבריו, שהרמב"ם כתב "ופורם בגדיו", משמע שצריך לקרוע את הבגדים כמו באבל.

במסכת מועד קטן [טו א] הגמרא מסתפקת, האם מצורע צריך לקרוע את הבגדים, ופשוטין מהפסוק "בגדיו יהיו פרומים", ולכאורה זהו פסוק מפורש, ומדוע בכלל הסתפקה הגמרא בזה?

וביאר השפת אמת, שהספק של הגמרא היה, האם מצורע צריך לעשות מעשה קריעה כמו באבל, או שמספיק שילך בבגדים קרועים ואינו צריך לקרוע, והגמרא פושטת מלשון הפסוק "בגדיו יהיו פרומים" שאינו צריך לקרוע, אלא שהבגדים יהיו פרומים, וכדברי המנחת חינוך. וראה על זה עוד בעמק ברכה.

39. רש"י על התורה ובמסכת פסחים [סז ב], פירש את הפסוק "ראשו יהיה פרוע" שאסור לו להסתפר. והקשה עליו התפארת ישראל מדוע פירש כרבי אליעזר, ולא פירש כרבי עקיבא שהלכה כמותו? וראה בהערה הבאה שגם הרמב"ם פסק כמו רבי אליעזר.

40. לכאורה זה סותר לדברי רבי עקיבא לעיל, שאסור לו ללבוש כובע או סודר? ותירץ התפארת ישראל, שדוקא כיסוי חשוב אסור לו ללבוש, וכמו שכתב הראב"ד בפירושו לתורת כהנים, אך חייב לכסות את ראשו ואת פיו בכיסוי רגיל.

אך העמק ברכה [מצורע] כתב, שלפי רבי

טמא⁽⁴¹⁾.

מצורע מוחלט, שאינו נטהר עד שילכו סימני הטומאה מגופו, אך מי שצרתו תלויה בימים, דהיינו מצורע מוסגר, שנטהר מאליו לאחר שני שבועות, אינו מצווה בדינים אלו⁽⁴²⁾.

ובמסכת מגילה [ח ב] דרשינן מהפסוק "אשר בו הנגע", שהדינים הללו נאמרו דוקא במי שצרתו תלויה בגופו, דהיינו,

במצורע מוסגר, שהרי בתורת כהנים מרבין מהכפל לשון "וטמא טמא", שלא רק המצורע צריך להכריז שהוא טמא, אלא כל הטמאים צריכים להודיע שהם טמאים, כדי שיפרשו מהם בני אדם ולא יטמאו מהם, ואם כן, גם מצורע מוסגר בכלל.

אולם, **התוספות במסכת מועד קטן** [ז א] כתבו, שדוקא מוחלט צריך לקרוא "טמא טמא", כיון שהוא צריך לפרוש מבני אדם יותר מאשר בימי הסגירו.

וכן **הרמב"ם** [פ"י ה"ח] כתב, "מצות עשה שיהא המצורע המוחלט מכוסה ראש כל ימי חלוטו וכו', ומודיע העוברים עליו שהוא טמא", משמע שרק מצורע מוחלט צריך לקרוא "טמא טמא".

ולכן כתב **התפארת ישראל** במסכת מגילה [שם], שבאמת דוקא מצורע מוחלט צריך לקרוא "טמא טמא", והטעם שבתורת כהנים מרבין שכל הטמאים צריכים להודיע שהם טמאים, זה דוקא בשאר טמאים, שאינם צריכים שילוח מחוץ למחנה, ויש חשש שיגעו בהם אנשים טהורים, אך מצורע מוסגר אינו צריך להודיע, שהרי הוא טעון שילוח מחוץ למחנה, ולכן הוא עדיף מכל הטמאים.

והמשנה למלך [הלכות יום טוב פ"ז הט"ז] תירץ, שהדין שכל הטמאים צריכים להודיע שהם טמאים, זה רק דין דרבנן, והסמיכו את זה על הפסוק "וטמא טמא יקרא", אך מדאוריתא רק הטמא מוחלט חייב להודיע שהוא טמא, ובאמת, מדרבנן, גם מצורע מוסגר צריך להודיע שהוא טמא, כמו כל הטמאים.

רבנן הוסיפו איסור תספורת, וזה דין בכל גופו, וזהו שהוסיף הרמב"ם בסוף ההלכה, שיש גם איסור מדרבנן להסתפר. וראה שם עוד שביאר לפי זה את הגמרא במסכת מועד קטן.

ולפי דעת התפארת ישראל, שגם לפי רבי עקיבא צריך המצורע לכסות את ראשו, יתכן שהרמב"ם פסק כמו רבי עקיבא, ומה שכתב הרמב"ם שאסור לו להסתפר, זהו רק מדרבנן, אך מהתורה מותר לו להסתפר. וכן יתכן לומר כמו שכתב **הקריית ספר**, שהרמב"ם פסק כמו רבי עקיבא, וסובר הרמב"ם שלפי רבי עקיבא ישנם שני איסורים בפסוק "ראשו יהיה פרוע", גם איסור תספורת וגם איסור ללבוש כובע וסודר. והתוספות במסכת מועד קטן הסתפקו בזה.

אך אם נאמר שהרמב"ם פסק כמו רבי עקיבא, כדברי הקריית ספר, קשה מאוד מדוע לא הביא הרמב"ם את האיסור ללבוש כובע וסודר? ולכן באמת כתב **השפת אמת** במסכת מועד קטן [טו א], שהרמב"ם פסק כמו רבי אליעזר, ותמה עליו, מדוע באמת לא פסק כמו רבי עקיבא, ראה שם.

41. **הרמב"ם בספר המצוות** [עשה קיב] כתב, שהמטרה בכל ארבעת הדינים הללו היא כדי שידעו בני אדם שהוא מצורע, ויפרשו ממנו, ולכן הרמב"ם מנה את כולם במצות עשה אחת.

42. כתב **התוספות יום טוב** במסכת מגילה [פ"א מ"ז], שהדין "וטמא טמא יקרא" נאמר גם

עוד נאמר בתורה [פסוק מו] "כל ימי אשר הנגע בו יטמא, בדם ישב, מחוץ למחנה מושבו", נאמרו כאן שני דינים במצורע, האחד שהוא טמא, והשני, שהוא טעון שילוח מחוץ למחנה⁽⁴³⁾.

ודרשינן מהפסוק "כל ימי", שבדינים אלו מצווה גם המצורע המוסגר, שגם הוא טמא, וגם הוא טעון שילוח מחוץ למחנה.

וכשנטהר המצורע מטומאתו, שהוא טעון תגלחת וציפורים, נאמר בתורה [ויקרא יד ג], "וראה הכהן והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע", ודרשינן מהפסוק "נרפא נגע הצרעת" שדוקא מי שצרעתו תלויה ברפואה, הרי הוא טעון תגלחת וציפורים, אך מצורע מוסגר שאינו צריך להתרפאות בשביל להיטהר, אלא נטהר מאליו לאחר שני שבועות, אינו טעון תגלחת וציפורים⁽⁴⁴⁾.

אומרת המשנה:

הטהור מתוך הסגר, כלומר, אדם שהוסגר שני שבועות ונטהר, הרי הוא פטור מן הפריעה בראשו ומן הפרימה בבגדיו, ואפילו בזמן שהוא היה מוסגר, שהרי מצורע מוסגר אינו טעון פריעה ופרימה⁽⁴⁵⁾.

וכן הוא פטור מן התגלחת ומן הציפורים, שהרי הנטהר מהסגר אינו טעון תגלחת וציפורים, אלא כשטובל במקוה של ארבעים סאה, הרי הוא טהור.

והטהור מתוך החלט, כגון שהיו בו סימני טומאה, והלכו להם סימני הטומאה, הרי הוא חייב בכולם, שבזמן שהוא מוחלט הרי הוא טעון פריעה ופרימה, ובזמן שנטהר מההחלט, הרי הוא טעון תגלחת וציפורים.

אולם זה וזה מטמאים בביאה, שגם מצורע מוסגר מטמא כמו מצורע מוחלט,

המצורע שיהיה לו מושב לבדו חוץ לעיר, ודבר זה בעיירות המוקפות חומה בארץ ישראל בלבד, שגם מחוץ למחנה הוא צריך שיהיה לו מושב לבדו, וזה משום הדין השני שצריך המצורע להתרחק מבני אדם.

44. בתוספתא [ג ו] מבואר שמצורע מוסגר אינו צריך להביא קרבנות כלל, וכן כתב הכסף משנה [פ"י ה"י], אולם המאירי במסכת מגילה [ח ב] כתב שהמוסגר צריך להביא קרבנות, ורק תגלחת וציפורים אינו צריך, וצריך עיון.

45. וכן הוא פטור מהדין "ועל שפם יעטה", שהרי זה גם נאמר באותו הפסוק, והטורי אבן

ועוד כתב, שיש חילוק בזה, שכל הטמאים צריכים להודיע שהם טמאים כדי שלא יגע בהם אדם טהור ויטמא מהם, אך מצורע מוחלט צריך לקרוא "טמא טמא" כדי שיתרחקו ממנו, וגם לאנשים טמאים הוא צריך להודיע, שאין זה משום טומאה, אלא משום ריחוק של המצורע, וזה דוקא במצורע מוחלט ולא במצורע מוסגר.

43. בכתבי הגר"ח [אות עב] כתב, שישנם שני עניינים בשילוח חוץ למחנה, האחד, משום דין הטומאה שבו, וכמו שזב טעון שילוח, והענין השני, הוא דין בהנהגת המצורע שצריך לשב בדם, ועל זה כתב הרמב"ם [פ"י ה"ז] "דין

ואם בא אל הבית בזמן שהוא טמא, כל אשר בבית נטמא⁽⁴⁶⁾.

משנה ט:

נגע הבא כולו לבן, ובו מחיה כעדשה, שהנגע קיים בכל גופו, חוץ מכעדשה באמצע הגוף, שנשאר שם בשר חי.

ולאחר מכן פרוחה בכולו, גם בבשר החי, ועכשיו הפריחה קיימת בכל גופו, ובא אל הכהן, והסגיר אותו הכהן כדין הבא כולו לבן, ולאחר שני שבועות עמד בעינו, והרי הוא טהור.

ואחר כך שוב חזרו בו ראשי אברים לבשר חי.

רבי ישמעאל אומר: שהדין בזה, הוא כמו בחזירת ראשי אברים בבהרת גדולה, שאם בא כולו לבן ולאחר שני

שבועות נטהר, וחזרו ראשי אברים, שנינו לעיל [מ"ז] שהרי הוא נשאר בטהרתו, וגם כאן הוא נשאר טהור.

רבי אלעזר בן עזריה אומר: שהדין בזה, הוא כמו בחזירת ראשי אברים בבהרת קטנה, שאם היה לאדם בהרת קטנה שהחליט אותה הכהן, ולאחר מכן פרוחה בכולו וטיהר אותו הכהן, וחזרו ראשי אברים, שנינו לעיל [מ"א] שהרי הוא טמא, וגם כאן הוא טמא, כיון שהפריחה היתה מתוך נגע שיש בו מחיה,

ואפילו שהכהן לא הספיק לראות את הנגע לפני שפרחה בכולו, ועדיין לא טימא את הנגע לפני הפריחה, מכל מקום, נחשבת הפריחה, כפריחה מתוך נגע טמא, ואם חזרו ראשי אברים, הרי הוא טמא⁽⁴⁷⁾.

במסכת מגילה [ח ב] הקשה, מדוע המשנה לא כתבה גם את זה? וראה בתוספות יום טוב [שם] שכתב שהמשנה נקטה את תחילת הפסוק, והוא הדין להמשך הפסוק שמצורע מוסגר פטור מכולם.

46. כתב המשנה אחרונה שדינים אלו נוהגים בכל אדם הטמא בצרעת, והטעם שנקטה המשנה את הדינים הללו בדיני פריחה, לומר, שגם אם נטהר מהסגר או מהחלט על ידי שפרחה בכולו, הדין שוה, שאם פרח בכולו מתוך הסגר, אינו טעון תגלחת וציפורים, ואם פרח בכולו מתוך החלט, טעון תגלחת וציפורים.

אולם בירושלמי במסכת מגילה יש מחלוקת בזה, ולפי רבי יוחנן, אם היה מוסגר

ופרח בכולו, הרי הוא טעון תגלחת וציפורים, והטעם בזה ביאר המקדש דוד, שבכל פריחה יש גם פשיון, ולולי הדין פריחה היה טמא משום הפשיון, והפריחה מטהרת גם את טומאת הפשיון, ולכן גם אם היה רק מוסגר, ובסוף שבוע פרח בכולו, זה נחשב שטימא אותו הכהן על הפשיון ושוב טיהר אותו משום הפריחה, ולכן תמיד זה נחשב לנטהר מהחלט, והוא טעון תגלחת וציפורים.

47. כך ביארו הר"ש והרא"ש בפירושם הראשון, וכן משמע מהרמב"ם בפירוש המשנה.

והקשה המשנה אחרונה על הפירוש הזה, מדוע לפי רבי אלעזר בן עזריה זה נחשב לפריחה המטהרת, ולכן אם חזרו ראשי אברים

הוא טמא, הרי כל זמן שלא טימא אותו הכהן מחמת הפשיון, מבואר במשנה הבאה שזה נחשב שאין כאן נגע, וכשפרח בכולו זה נחשב שבא כולו לבן בתחילה?

ותירץ החזון איש [ו ז], שרבי אלעזר בן עזריה סובר, שהחידוש שנאמר בתורה שאם חזרו ראשי אברים לאחר פריחה המטהרת, הרי הוא טמא, זה לא תלוי בגדרים של הפריחה, שאם הפריחה מטהרת בפועל, כשחזרו ראשי אברים הרי הוא טמא, ואם הפריחה לא טיהרה, כשחזרו ראשי אברים, הרי הוא נשאר בטהרתו, אלא נאמר בתורה, שפריחה שהיא באה אחרי שיש לאדם נגע הראוי לטומאה, אם חזרו ראשי אברים הוא טמא, ופריחה שבאה בתחילה, אם חזרו ראשי אברים הרי הוא נשאר בטהרתו, ולכן, כיון שבמציאות היה לו נגע בגופו, סובר רבי אלעזר בן עזריה, שאם חזרו ראשי אברים הוא טמא.

ועוד פירשו הר"ש והרא"ש, וכן פירש הגר"א, שמדובר במשנה שכבר ראה הכהן את המחיה, וטימא אותו הכהן, ולאחר מכן פרח בכולו, וטיהר אותו הכהן, ובכל זאת סובר רבי ישמעאל, שאין כאן פריחה המטהרת, ואם חזרו ראשי אברים הרי הוא נשאר בטהרתו. והטעם של רבי ישמעאל הוא, שכאן גם לולי הדין פריחה הוא היה נטהר, שהרי היה לו מחיה והלכה המחיה, שהרי הבשר החי התכסה בבהרת, ובאופן שלא צריך את הטהרה של הפריחה, זה לא נחשב לפריחה המטהרת, ובוה לא נאמר החידוש, שאם חזרו ראשי אברים הרי הוא טמא.

והקשה המשנה אחרונה, שאם כן, מדוע שנינו לעיל [מ"ב], שאם "הלכה המחיה ואחר כך פרחה בכולו, או שפרחה בכולו ואחר כך הלכה המחיה, הרי הוא טהור", ומשמע שגם באופן הזה אם חזרו ראשי אברים הוא טמא, הרי גם בלי הפריחה, היה נטהר מחמת

שהלכה המחיה?

ותירצו החזון איש והמקדש דוד, שבאופן של המשנה שם, באמת צריכים את טהרת הפריחה, שאמנם המחיה הלכה ומצד זה הוא טהור, אך מצד שני יש כאן פשיון, ולולי הפריחה הוא היה טמא, ולכן יש שם דין של פריחה המטהרת, ואם חזרו ראשי אברים הרי הוא טמא. אך במשנתנו, שהבהרת היתה בכל גופו חוץ מהמחיה, אין כאן פשיון, שהרי אין פשיון לתוכו, ולכן לא צריכים את טהרת הפריחה.

ומה ששנינו לעיל [מ"ז] שאם היתה הבהרת בכולו, חוץ מבראשי אברים, ופרחה במקצתו, הרי הוא טמא משום פשיון, וזה לא נחשב לפשיון לתוכו, כבר כתב שם התפארת ישראל, שבראשי אברים זה נחשב לחוץ לנגע, אך באמצע הגוף, הרי זה נחשב לפשיון לתוכו, אפילו שאין לו מקום אחר לפשות, [ולא אומרים שזהו החוץ שלו].

ובמהר"ם [בפירושו השני] פירש, שגם רבי אלעזר בן עזריה מודה לזה, אלא שהוא סובר כמו רבי מאיר, שיש פשיון לתוכו, ולכן הוא סובר שצריכים את טהרת הפריחה, ולכן אם חזרו ראשי אברים הוא טמא, ורבי ישמעאל סובר כמו חכמים שאין פשיון לתוכו, ולכן לא צריכים את טהרת הפריחה, ולכן אם חזרו ראשי אברים, הרי הוא נשאר בטהרתו.

הרמב"ם בפירושו המשנה פירש את המשנה להיפך מכל הראשונים, שפירש, שלפי רבי ישמעאל שאומר, שהוא כמו חזירת ראשי אברים בבהרת גדולה, הכוונה, שאם הפך כולו לבן מתוך הנגע הטמא, וחזרו ראשי אברים, הרי הוא טמא כמו ששנינו במ"א, ולפי רבי אלעזר בן עזריה שאומר, שהוא כמו חזירת ראשי אברים בבהרת קטנה, הכוונה, שבהרת קטנה אינה מטמאת בראשי אברים, וגם כאן אינו מטמא בראשי אברים כמו בבהרת קטנה,